

เอกสารผลงาน

เรื่อง

ทัศนะของผู้นำแรงงานเกี่ยวกับผลกระทบจากความแตกต่างของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
ตามกลุ่มจังหวัดต่อผู้ใช้แรงงาน

โดย

เกรียงไกร อภาอนุชพันธ์
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว

ผู้ขอรับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว
สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

7 12.05.6
ก767ท
2548
น.1

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

10573

ทัศนะของผู้นำแรงงานก็ขอ

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง ทักษะของผู้นำแรงงานเกี่ยวกับผลกระทบจากความแตกต่างของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกลุ่มจังหวัดต่อผู้ใช้แรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะของผู้นำแรงงานซึ่งเป็นตัวแทนของสภาองค์การลูกจ้างและตัวแทนของสหพันธ์แรงงานเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อผู้ใช้แรงงานจากการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแตกต่างกันตามกลุ่มจังหวัด โดยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ค้นคว้าและวิเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ รายงานการประชุมคณะกรรมการค่าจ้าง บทความ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ผลงานวิจัย และเอกสารอื่น ๆ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและการสัมภาษณ์ที่มีแบบสอบถามเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่มีความเห็นเหมือนกันมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ ร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษาสรุปว่า ผู้นำแรงงานให้ความสนใจในปัญหาผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานเห็นว่า การกำหนดอัตราค่าจ้างยังมีความเห็นที่ไม่ตรงกันในกรรมการค่าจ้างระดับต่างๆ เช่น กรณีการใช้ระบบอัตราค่าจ้างขั้นต่ำอัตราเดียวแต่แตกต่างกันตามสภาพภูมิศาสตร์หรือตามท้องที่หรือกลุ่มจังหวัด ซึ่งประเทศไทยใช้ระบบนี้มาตั้งแต่ ปี 2516 จนถึงปัจจุบัน มีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแตกต่างกันมากขึ้นเรื่อยมา ค่าจ้างกลุ่มจังหวัดที่มีเขตติดต่อกันมีข้อได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้ใช้แรงงานแต่ละจังหวัด ผู้ใช้แรงงานในจังหวัดที่มีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่ำกว่าจังหวัดอื่นมีความรู้สึกไม่ดีต่อการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้าง เห็นว่าการกำหนดอัตราค่าจ้างไม่เป็นธรรม หากเรียกร้องขอปรับค่าจ้างบ่อยๆ อาจทำให้นายจ้างถือโอกาสเลิกจ้าง จึงขอให้กำหนดมีนโยบายกำหนดอัตราค่าจ้างเดียวกันทั่วประเทศ หรือกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ไม่แตกต่างกันมากแต่ละจังหวัด

ผู้นำแรงงาน เห็นว่า ผู้ใช้แรงงานบางส่วนอยากย้ายที่ทำงานไปอยู่ที่ใหม่ในท้องที่มีค่าจ้างสูงกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในบางพื้นที่ที่ตนทำงาน อย่างไรก็ตาม ก็ไม่ยอมเปลี่ยนงานโดยไม่จำเป็น จากการวิเคราะห์ ความเคลื่อนไหวของผลการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตั้งแต่อดีตถึง ปัจจุบัน อัตราค่าจ้างขั้นต่ำสูงสุดและต่ำสุดมีความแตกต่างมาตลอด และ จำนวนกลุ่มจังหวัดเพิ่มมากขึ้น สะท้อนถึงความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด

ผู้นำแรงงานมีข้อเสนอแนะต่อการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ได้ขอให้คณะกรรมการค่าจ้าง (รวมคณะอนุกรรมการฯจังหวัดด้วย) ควรมีบทบาทสำคัญและกำหนดค่าจ้างใกล้เคียงกับความเป็นจริงแต่ละจังหวัดและเห็นว่าลูกจ้างงานเหมาะสม มีปัญหาเกี่ยวกับค่าจ้างมากแม้จะมีกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำบังคับใช้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ให้นหน่วยงานภาครัฐ ทบทวนระเบียบ วิธีการ ระบบ การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ วิธีการได้มาของคณะกรรมการฯจังหวัด โดยเฉพาะฝ่ายลูกจ้าง แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำกันของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในระหว่างกลุ่มจังหวัด ควรจัดสัมมนาอบรมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแก่ผู้นำแรงงาน และคณะกรรมการฯทุกฝ่ายอย่างทั่วถึง เพื่อให้สามารถพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดนโยบายเพิ่มมาตรการจูงใจด้านต่างๆ เช่น ด้านสวัสดิการ สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่สถานประกอบการที่ตั้งในจังหวัดที่มีอัตราค่าจ้างต่ำกว่า เพื่อสกัดกั้นการย้ายถิ่นของผู้ใช้แรงงาน ควรให้ความสำคัญด้านราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพของลูกจ้างระดับล่างในจังหวัด ซึ่งเป็นสินค้าในชีวิตประจำวันที่ลูกจ้างระดับล่างที่อาศัยค่าจ้างขั้นต่ำเลี้ยงชีพ โดยเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ใช้แรงงานในจังหวัดที่อัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่ำกว่าจังหวัดอื่น ให้เร่งรัดการพัฒนาฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และส่งเสริมบทบาทของสถานประกอบการ และองค์กรพัฒนาเอกชนในการขยายการบริการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพของแรงงาน เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงานในพื้นที่ที่อัตราค่าจ้างต่ำ และ ให้ภาครัฐเร่งรัดการตรวจสอบการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานอย่างเคร่งครัด

คำนำ

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ความด้อยโอกาสของคนในสังคมไทย การมีกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้ง เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้แรงงาน(ไร้ฝีมือ)ให้ได้รับค่าจ้างในอัตราที่เป็นธรรม และเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการดำเนินนโยบาย และแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในแต่ละครั้ง จึงมีความสำคัญต่อทุกฝ่าย

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลง 16 มีนาคม พ.ศ.2515 กำหนดให้มีคณะกรรมการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศ โดยกำหนดเป็นอัตราเดียว แต่แตกต่างกันตามสภาพภูมิศาสตร์หรือท้องที่ ต่อมาอำนาจในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างได้ปรับเปลี่ยนไป กระจายอำนาจไปให้คณะกรรมการอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเข้ามามีส่วนในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างด้วย เหตุของความแตกต่างของเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละจังหวัด เป็นผลให้เกิดอัตราค่าจ้างของแต่ละกลุ่มจังหวัดแตกต่างกัน และส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานในหลายๆ ด้าน

ผู้ศึกษา ยังไม่พบว่ามีผู้ใดเคยศึกษาผลกระทบจากความแตกต่างของอัตราค่าจ้างกลุ่มจังหวัด จึงมีความสนใจศึกษา ทิศนะของผู้นำแรงงานเกี่ยวกับผลกระทบจากความแตกต่างของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกลุ่มจังหวัดต่อผู้ใช้แรงงาน จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

เกรียงไกร อภาบุษยพันธุ์

15 พฤศจิกายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
คำนำ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(7)
สารบัญภาพประกอบ.....	(7)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	6
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
ทฤษฎีค่าจ้าง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ.....	16
แนวคิดและทฤษฎีการกระจายอำนาจ.....	24
การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในปัจจุบัน.....	25
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	34
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	35

3. ระเบียบวิธีการศึกษา.....	36
วิธีการศึกษา.....	36
ประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	36
วิธีการเก็บข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การนำเสนอผลการศึกษา.....	38
4. ผลการศึกษา.....	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นผู้นำแรงงานต่อผลกระทบจากความแตกต่างของอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดต่อผู้ใช้แรงงาน.....	39
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด	40
5. สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	41
สรุปผลการศึกษา.....	41
การอภิปรายผล.....	42
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	48

ภาคผนวก

ก. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541.....	50
ข. แบบสอบถาม.....	57
ค. การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ.....	58
ง. บัญชีรายชื่อสภาองค์การลูกจ้าง.....	68
จ. บัญชีรายชื่อสหพันธ์แรงงาน.....	70
บรรณานุกรม.....	72

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ความต่อเนื่องของการจัดการความขัดแย้งและการเลือกใช้ การแก้ไขความขัดแย้ง.....	14
5.1 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำสูงสุดและต่ำสุด การขยายจำนวนกลุ่มจังหวัด.....	43

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
2.1 การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ.....	17
2.2 การประสานผลประโยชน์ของฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง.....	27
2.3 ดัชนีชี้วัดที่สะท้อนการเป็นตัวแทนของปัจจัยที่ผู้แทนฝ่ายต่าง ๆ ใช้ในการพิจารณา.....	28
2.4 กระบวนการในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัด	29